

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
MADANIYAT VAZIRLIGI
O'ZBEKISTON DAVLAT KONSERVATORIYASI HUZURIDAGI
BOTIR ZOKIROV NOMIDAGI MILLIY ESTRADA SAN'ATI INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

O'zDK huzuridagi Botir Zokirov
nomidagi Milliy estrada san'ati
instituti rektori

A.Mansurov

202 7-yil "30" avgust

Ro'yxatga olindi: № BD 60211000-1.14

JAZ RITMIKASI VA MUSIQIY ESHTISHNI RIVOJLANTIRSH

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200 000 - San'at va gumanitar fanlar

Ta'lif sohasi: 210 000 - San'at

Ta'lif yo'nalishi: 60211000- San'atshunoslik (musiqashunoslik)

Toshkent – 2024

Fan/modul kodi JRMER1511	O'quv yili 2024-2025	Semestr 4-8	ECTS-Kreditlar 11	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lif tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 2	
1	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lif (soat)	Jami yuklama (soat)
	Jaz ritmikasi va musiqiy eshtishni rivojlanterish	150	150	300
2	I. Fanning mazmuni <p>"Jaz ritmikasi" fanining 'asosiy maqsadi – talabalarda jaz musiqasini o'zlashtirishda zarur bo'lgan, klassik akademik musiqaga hos bo'lmagan ko'nikmalardan biri –rivojlangan ritm tuyg'usini shakllantirish, jaz asarlarini ijro etishda uslubiy ko'rsatkichlarni ritm orqali ifoda eta bilish, murakkab ritmik sur'atlarni erkin ijro eta bilishdan iboratdir.</p> <p>Fanni o'zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar - jaz ritmikasi qonuniyatlarini anglash, o'ziga hos ijroshilik hususiyatlarini aniqlay bilish, musiqiy-badiiy ifodaviylikni ijro orqali namoish qila bilish, mutaxassislik fanlarini o'zlashtirishda zarur bo'lgan o'quv repertuarini kengaytirishdan iboratdir. Jaz ritmikasi fani amaliy shaklida o'tkaziladi. Mavzular mazmunida jaz ritmikasi turlari, uslub va yo'nalishlari tasnifi, nazariy va ijrochilik masalalari kabi mavzular haqida talabalar aniq tasavvurga ega bo'ladilar.</p>			
	II. Asosiy qism (amaliy mashg'ulotlari) <p>Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p style="text-align: center;">Kirish</p> <p>Fanning mazmuni. Uning ta'lif tizimidagi o'rni. Asosiy adabiyotlar ro'yxati va ularidan unumli soydalanish yuzasidan uslubiy tavsiyalar.</p> <p>1-mavzu: Musiqiy ritm tushunchasi va unug turlari. Klassik akademik va estrada musiqalarida ritmnинг farqlanishi. Jaz musiqasida ritmik sur'atlarning o'qilishi. Tekis sakkiztaliklar. Tekis o'n oltitaliklar.</p> <p>2-mavzu: Tempometr va shakl. Ritmik nisbatlarning ternar tamoyillari. Ritmik sur'atni taktlarga bo'lish. Oyoq uchi yoki tovon bilan kuchli hissani belgilash. Ikki hissali olchovda triollarni aniq ijro etish. Chorak notalar asosidagi duollar va kvartollarni aniq ijro etish va ritmik sur'at tuzish. Treollar va sekstollar asosidagi ritmik sur'at tuzish va ularni aniq ijro etish.</p> <p>3-mavzu: Pulslanish, polimetrorbit, mikrovaqt ichidagi (joylardagi) og'ishmalar.</p>			

Tempometr pulsatsiyasi. Grandbit, metrobit. Polimetrobitning intensiv mertik urg'ulari. Takt o'chovining metrik urg'ulari. Taktning kuchsiz hissadagi dinamik asoslar. Tobora tezlanish effekti. Murakkab ritmir sur'atlar qorishmalarini aniq ijro etish.

4-mavzu: Jaz urg'si tamoyillari. Sinkopa va punktirlarning ohang tarkibida urg'lanishi.

Doimiy pulslanishni o'zlashtirish. Ritmik dissonansni bartaraf etish. "O'zib boruvchan" sinkopa. "Sayyoq" urg'ular. "Qaynoq" artikulyatsiya. Ritmik sur'atni punktirlash va sinkopalash.

5-mavzu: Jazdagi poliritmiya tamoillari.

Metr o'chovlari bir hil bo'lgan ritmik sur'atlarni asosiy ritmik pulsga sig'dirish. Ritmik texnikalarni turlarini ritmik sur'atlarda amaliy qo'llash.

6-mavzu: Jazdagi polimetriya tamoillari

Poliritmiya va polimetriya ko'rsatkichlari mavjud bo'lgan asarlarni tahlil qilish. Jazning turli uslublarida ritmik texnikalar turlarini ritmik sur'atlarda improvizatsiya qilish.

III. Mustaqil ta'limdi tashkil etishning shakl va mazmuni

Mustaqil ta'limenti tashkil etishda mazkur fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish mumkin:

- darslik, o'quv qo'llanma, maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha fanlar boblari va mavzularini o'rganish;
- yangi musiqiy texnik vositalar va texnologiyalarni o'rganish;
- talabaning ilmiy tekshirish (ijodiy) ishlarini (TITI) bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari yoki mavzularini chuqur o'rganish;
- faol o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari (ishbilar o'yinlar, diskussiyalar, kollokviumlar va b.).

Mustaqil ta'limenti tashkil etishning mazmuni axborot-ta'lim resurslaridan, ta'lim muassasasida mavjud kutubxona, fonoteka va videoteka jamg'armasidan, repetitoriylardan, ovoz yozuvi studiyalari, teleradiokompaniya kanallari va konsert zallaridan unumli foydalanishdan, bajarilgan ishlarning tahlilini bayon etishdan iboratdir. Mazkur fanning xususiyatlaridan kelib chiqib kasbiy mahoratni rivojlanтирish va takomillashtirishga qaratilgan vazifalarni maqsadli amalga oshirish ham nazarda tutiladi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1. Musiqiy ritm tushunchasi va unug turlari.
2. Klassik akademik va estrada musiqalarida ritmnинг farqlanishi.
3. Jaz musiqasida ritmik sur'atning o'qilishi.
4. Tekis sakkiztaliklar.
5. Tekis o'n oltilaliklar.
6. Tempometr va shakl.

7. Ritmik nisbatlarning ternar tamoyillari.
8. Ritmik sur'atni taktlarga bo'lish.
9. Oyoq uchi yoki tovon bilan kuchli hissani belgilash.
10. Ikki hissali o'chovda triollarni aniq ijro etish.
11. Chorak notalar asosidagi duollar va kvartollarni aniq ijro etish va ritmik sur'at tuzish.
12. Treollar va sekstollar asosidagi ritmik sur'at tuzish va ularni aniq ijro etish.
13. Pulsanish, polimetrobit, mikrovaqt ichidagi (joylardagi) og'ishmalar.
14. Tempometr pulsatsiyasi.
15. Grandbit, metrobit. Polimetrorbitning intensiv mertik urg'ulari.
16. Takt o'chovining metrik urg'ulari.
17. Taktning kuchsiz hissadagi dinamik asoslar.
18. Tobora tezlanish effekti.
19. Murakkab ritmik sur'atlar qorishmalarini aniq ijro etish.
20. Jaz urg'usi tamoyillari.
21. Sinkopa va punktirlarning ohang tarkibida urg'lanishi.
22. Doimiy pulsanishni o'zlashtirish.
23. Ritmik dissonansni bartaraf etish.
24. "O'sib boruvchan" sinkopa.
25. "Sayyoh" urg'ular.
26. "Qaynoq" artikulyatsiya.
27. Ritmik sur'atni punktirlash va sinkopalash.
28. Jazdag'i poliritmiya tamoyillari.
29. Metr o'chovlari bir hil bo'lgan ritmik sur'atlarni asosiy ritmik pulsga sig'dirish.
30. Ritmik texnikalarni turlarini ritmik sur'atlarda amaliy qo'llash.
31. Jazdag'i polimetriya tamoyillari
32. Poliritmiya va polimetriya ko'rsatkichlari mavjud bo'lgan asarlarni tahlil qilish.
33. Jazning turli uslublarida ritmik texnikalar turlarini ritmik sur'atlarda improvizatsiya qilish.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlanadi va uni taqdimoti tashkil qilinadi.

4

V. Ta'lif natijalari /Kasbiy kompetensiyalari

Talaba bilishi kerak:

- jaz pulsatsiyasini yahshi his etish;
- polimetrobit nima ekanligini bilishi;
- grandbit, metrobit, polimetrorbitning intensiv mertik urg'ulari *haqida tasavvurga ega bo'lishi va ijroda aniq ko'rsata bilishi*;
- Jaz urg'si tamoyillarini bilishi;
- jaz ritmik texnikalarni turlarini bilish;
- musiqiy matnni barcha tafsilotlari bilan o'qish va shunga asoslanib musiqaning o'z talqinida yarata *bilishi va ulardan foydalana olishi*;

	<ul style="list-style-type: none"> klassik va zamonaviy jaz musiqasining turli ritmik texnikalarini <i>aniqlash, tahlil etish va qiyoslash</i>; poliritmiya va polimetriya ko'rsatkichlari mayjud bo'lgan asarlarni tahlil qilish ko'nikmalariga <i>ega bo'lishi kerak</i>.
5	<p style="text-align: center;">VI. Ta'lif texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> interfaol keys-stadilar; mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar; guruhlarda ishslash; taqdimotlarni qilish; individual loyihalar; jamoa bo'lib ishslash.
6	<p style="text-align: center;">VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, Jaz ritmkasini to'g'ri ijro etish, ritmik va eshitish ko'nikmalarini egallash; o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat Jaz ritmikasi va musiqiy eshtishni rivojlantirsh fani savol va vazifalarini topshirish.</p> <p style="text-align: center;">Oraliq va yakuniy nazorat uchun talablar.</p> <p>Talabalar bilimini nazorat qilish o'quv rejaga muvofiq belgilangan. Oraliq va Yakuniy nazorat 4-8 semestrlarda o'tkaziladi.</p> <p>Oraliq nazorati – reja asosida o'tilgan 5 ta mavzu doirasida test ko'rinishida yoki uchta savoldan iborat yozma ish shaklida o'tkaziladi.</p> <p>Yakuniy nazorat – reja asosida o'tilgan barcha mavzular doirasida tuzilgan savollarga og'zaki tarzda javob berish (biletlar uchta savoldan iborat bo'ladi va qo'shimcha ikkita savol berilishi mumkin).</p>

60210900 - Bastakorlik san'ati

Fan/modul kodi JRMER1308		O'quv yili 2024-2025	Semestr 2-4	ECTS-Kreditlar 8
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lif tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 2,2,4
1	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lif (soat)	Jami yuklama (soat)
	Jaz ritmikasi va musiqiy eshtishni rivojlantirsh	120	120	240

I. Fanning mazmuni

“Jaz ritmikasi” fanining asosiy maqsadi – talabalarda jaz musiqasini o‘zlashtirishda zarur bo‘lgan, klassik akademik musiqaga hos bo‘lмаган ко‘nikmalardan biri – rivojlangan ritm tuyg‘usini shakllantirish, jaz asarlarini ijro etishda uslubiy ko‘rsatkichlarni ritm orqali ifoda eta bilish, murakkab ritmik sur’atlarni erkin ijro eta bilishdan iboratdir.

Fanni o‘zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar - jaz ritmikasi qonuniyatlarini anglash, o‘ziga hos ijrochilik hususiyatlarini aniqlay bilish, musiqiy-badiiy ifodaviylikni ijro orqali namoish qila bilish, mutaxassislik fanlarini o‘zlashtirishda zarur bo‘lgan o‘quv repertuarini kengaytirishdan iboratdir. Jaz ritmikasi fani amaliy shaklida o‘tkaziladi. Mavzular mazmunida jaz ritmikasi turlari, uslub va yo‘nalishlari tasnifi, nazariy va ijrochilik masalalari kabi mavzular haqida talabalar aniq tasavvurga ega bo‘ladilar.

II. Asosiy qism (amaliy mashg‘ulotlari) Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

Kirish

Fanning mazmuni. Uning ta’lim tizimidagi o‘rni. Asosiy adabiyotlar ro‘yhati va ulardan unumli foydalanish yuzasidan uslubiy tavsiyalar.

1-mavzu: Musiqiy ritm tushunchasi va unug turlari.

Klassik akademik va estrada musiqalarida ritmnинг farqlanishi. Jaz musiqasida ritmik sur’atlarning o‘qilishi. Tekis sakkiztaliklar. Tekis o’n oltitaliklar.

2-mavzu: Tempometr va shakl. Ritmik nisbatlarning ternar tamoyillari.

Ritmik sur’atni taktlarga bo‘lish. Oyoq uchi yoki tovon bilan kuchli hissani belgilash. Ikki hissali o‘lchovda triollarni aniq ijro etish. Chorak notalar asosidagi duollar va kvartollarni aniq ijro etish va ritmik sur’at tuzish. Treollar va sekstollar asosidagi ritmik sur’at tuzish va ularni aniq ijro etish.

3-mavzu: Pulstanish, polimetrobit, mikrovaqt ichidagi (joylardagi) og‘ishmalar.

Tempometr pulsatsiyasi. Grandbit, metrobit. Polimetrotinng intensiv mertik urg‘ulari. Takt o‘lchovining metrik urg‘ulari. Taktning kuchsiz hissadagi dinamik asoslar. Tobora tezlanish effekti. Murakkab ritmik sur’atlar qorishmalarini aniq ijro etish.

4-mavzu: Jaz urg‘si tamoyillari. Sinkopa va punktirlarning ohang tarkibida urg‘lanishi.

Doimiy pulstanishni o‘zlashtirish. Ritmik dissonansni bartaraf etish. “O‘zib boruvchan” sinkopa. “Sayyoh” urg‘ular. “Qaynoq” artikulyatsiya. Ritmik sur’atni punktirlash va sinkopalash.

5-mavzu: Jazdag'i poliritmiya tamoillari.

Metr o'chovlari bir xil bo'lgan ritmik sur'atlarni asosiy ritmik pulsiga sig'dirish. Ritmik texnikalarni turlarini ritmik sur'atlarda amaliy qo'llash.

6-mavzu: Jazdag'i polimetriya tamoillari

Poliritmiya va polimetriya ko'rsatkichlari mavjud bolgan asarlarni tahlil qilish. Jazning turli uslublarida ritmik texnikalar turlarini ritmik sur'atlarda improvizatsiya qilish.

III. Mustaqil ta'limenti tashkil etishning shakl va mazmuni

Mustaqil ta'limenti tashkil etishda mazkur fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakklardan foydalanish mumkin:

- darslik, o'quv qo'llanma, maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha fanlar boblari va mavzularini o'rganish;
- yangi musiqiy texnik vositalar va texnologiyalarni o'rganish;
- talabaning ilmiy tekshirish (ijodiy) ishlarni (TITI) bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari yoki mavzularini chuqur o'rganish;
- faol o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari (ishbilar o'yinlar, diskussiyalar, kollokviumlar va b.).

Mustaqil ta'limenti tashkil etishning mazmuni axborot-ta'lim resurslaridan, ta'lim muassasasida mavjud kutubxona, fonoteka va videoteka jamg'armasidan, repetitoriylardan, ovoz yozuvni studiyalari, teleradiokompaniya kanallari va konsert zallaridan unumli foydalanishdan, bajarilgan ishlarning tahlilini bayon etishdan iboratdir. Mazkur fanning xususiyatlaridan kelib chiqib kasbiy mahoratni rivojlantirish va takomillashtirishga qaratilgan vazifalarni maqsadli amalga oshirish ham nazarda tutiladi.

3

IV. Mustaqil ta'liment va mustaqil ishlar**Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:**

34. Musiqiy ritm tushunchasi va unug turlari.
35. Klassik akademik va estrada musiqalarida ritmnинг farqlanishi.
36. Jaz musiqasida ritmik sur'atlarning o'qilishi.
37. Tekis sakkiztaliklar.
38. Tekis o'n oltiltaliklar.
39. Tempometr va shakl.
40. Ritmik nisbatlarning ternar tamoyillari.
41. Ritmik sur'atni taktlarga bo'lish.
42. Oyoq uchi yoki tovon bilan kuchli hissani belgilash.
43. Ikki hissali o'chovda triollarni aniq ijro etish.
44. Chorak notalar asosidagi duollar va kvartollarni aniq ijro etish va ritmik sur'at tuzish.
45. Treollar va sekstollar asosidagi ritmik sur'at tuzish va ularni aniq ijro etish.
46. Pulslanish, polimetrobil, mikrovaqt ichidagi (joylardagi) og'ishmalar.
47. Tempometr pulsatsiyasi.
48. Grandbit, metrobit. Polimetrobilning intensiv mertik urg'ulari.

	<p>49. Takt o'lchovining metrik urg'ulari.</p> <p>50. Taktning kuchsiz hissadagi dinamik asoslar.</p> <p>51. Tobora tezlanish effekti.</p> <p>52. Murakkab ritmir sur'atlar qorishmalarini aniq ijro etish.</p> <p>53. Jaz urg'si tamoyillari.</p> <p>54. Sinkopa va punktirlarning ohang tarkibida urg'lanishi.</p> <p>55. Doimiy pulslanishni o'zlashtirish.</p> <p>56. Ritmik dissonansni bartaraf etish.</p> <p>57. "O'sib boruvchan" sinkopa.</p> <p>58. "Sayyoh" urg'ular.</p> <p>59. "Qaynoq" artikulyatsiya.</p> <p>60. Ritmik sur'atni punktirlash va sinkopalash.</p> <p>61. Jazdagи poliritmiya tamoillari.</p> <p>62. Metr o'lchovlari bir hil bo'lgan ritmik sur'atlarni asosiy ritmik pulsiga sig'dirish.</p> <p>63. Ritmik texnikalarni turlarini ritmik sur'atlarda amaliy qo'llash.</p> <p>64. Jazdagи polimetriya tamoyillari</p> <p>65. Poliritmiya va polimetriya korsatkichlari mavjud bolgan asarlarni taxlil qilish.</p> <p>66. Jazning turli uslublarida ritmik texnikalar turlarini ritmik sur'atlarda improvizatsiya qilish.</p> <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlanadi va uni taqdimoti tashkil qilinadi.</p>
4	<p style="text-align: center;">V. Ta'lim natijalari /Kasbiy kompetensiyalari</p> <p>Talaba bilishi kerak:</p> <ul style="list-style-type: none"> -jaz pulsatsiyasini yahshi his etish; -polimetrobit nima ekanligini bilishi; -grandbit, metrobit, polimetrobitning intensiv mertik urg'ulari <i>haqida tasavvurga ega bo'lishi va ijroda aniq ko'rsata bilishi</i>; -Jaz urg'usi tamoyillarini bilishi; -jaz ritmik texnikalarni turlarini bilish; -musiqiy matnni barcha tafsilotlari bilan o'qish va shunga asoslanib musiqaning o'z talqinida yarata <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>; -klassik va zamonaviy jaz musiqasining turli ritmik texnikalarini <i>aniqlash, tahlil etish va qiyoslash</i>; -poliritmiya va polimetriya korsatkichlari mavjud bolgan asarlarni tahlil qilish ko'nikmalariga <i>ega bo'lishi kerak</i>.
5	<p style="text-align: center;">VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> •interfaol keys-stadilar; •mantiqiy fikrplash, tezkor savol-javoblar;

	<ul style="list-style-type: none"> •guruhlarda ishlash; •taqdimotlarni qilish; •individual loyihibalar; •jamoa bo'lib ishlash.
6	<p style="text-align: center;">VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, Jaz ritmikasini to'g'ri ijro etish, ritmik va eshitish ko'nikmalarini egallash; o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat Jaz ritmikasi va musiqiy eshtishni rivojlanterish fani savol va vazifalarini topshirish.</p> <p style="text-align: center;">Oraliq va yakuniy nazorat uchun talablar .</p> <p>Talabalar bilimini nazorat qilish o'quv rejaga muvofiq belgilangan. Oraliq va Yakuniy nazorat 2,3,4- semestrlarda o'tkaziladi.</p> <p>Oraliq nazorati – reja asosida o'tilgan 5 ta mavzu doirasida test ko'rinishida yoki uchta savoldan iborat yozma ish shaklida o'tkaziladi.</p> <p>Yakuniy nazorat – reja asosida o'tilgan barcha mavzular doirasida tuzilgan savollarga og'zaki tarzda javob berish (biletlar uchta savoldan iborat bo'ladi va qo'shimcha ikkita savol berilishi mumkin).</p>

60211300 - Dirijorlik: estrada orkestri dirijorligi

Fan/modul kodi JRMER1205		O'quv yili 2024-2025	Semestr 1-2	ECTS-Kreditlar 5
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus	Haftadagi dars soatlari 2	
1	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Jaz ritmikasi va musiqiy eshtishni rivojlanterish	60	90	150

2	I. Fanning mazmuni
	<p>"Jaz ritmikasi" fanining asosiy maqsadi – talabalarda jaz musiqasini o'zlashtirishda zarur bo'lgan, klassik akademik musiqaga hos bo'lmagan ko'nikmalardan biri – rivojlangan ritm tuyg'usini shakllantirish, jaz asarlarini ijro etishda uslubiy ko'rsatkichlarni ritm orqali ifoda eta bilish, murakkab ritmik sur'atlarni erkin ijro eta bilishdan iboratdir.</p> <p>Fanni o'zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar - jaz ritmikasi qonuniyatlarini anglash, o'ziga hos ijroshilik hususiyatlarini aniqlay bilish, musiqiy-badiiy ifodaviylikni ijro orqali namoish qila bilish, mutaxassislik fanlarini o'zlashtirishda</p>

zarur bo'lgan o'quv repertuarini kengaytirishdan iboratdir. Jaz ritmikasi fani amaliy shaklida o'tkaziladi. Mavzular mazmunida jaz ritmikasi turlari, uslub va yo'nalishlari tasnifi, nazariy va ijrochilik masalalari kabi mavzular haqida talabalar aniq tasavvurga ega bo'ladilar.

II. Asosiy qism (amaliy mashg'ulotlari) **Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:**

Kirish

Fanning mazmuni. Uning ta'lim tizimidagi o'rni. Asosiy adabiyotlar ro'yhati va ulardan unumli foydalanish yuzasidan uslubiy tavsiyalar.

1-mavzu: Musiqiy ritm tushunchasi va unug turlari.

Klassik akademik va estrada musiqalarida ritmning farqlanishi. Jaz musiqasida ritmik sur'atlarning o'qilishi. Tekis sakkiztaliklar. Tekis o'n oltitaliklar.

2-mavzu: Tempometr va shakl. Ritmik nisbatlarning ternar tamoyillari.

Ritmik sur'atni taktlarga bo'lisch. Oyoq uchi yoki tovon bilan kuchli hissani belgilash. Ikki hissali olchovda triollarni aniq ijro etish. Chorak notalar asosidagi duollar va kvartollarni aniq ijro etish va ritmik sur'at tuzish. Treollar va sekstollar asosidagi ritmik sur'at tuzish va ularni aniq ijro etish.

3-mavzu: Pulslanish, polimetrobit, mikrovaqt ichidagi (joylardagi) og'ishmalar.

Tempometr pulsatsiyasi. Grandbit, metrobit. Polimetrobitning intensiv mertik urg'ulari. Takt o'lchovining metrik urg'ulari. Takning kuchsiz hissadagi dinamik asoslar. Tobora tezlanish effekti. Murakkab ritmik sur'atlar qorishmalarini aniq ijro etish.

4-mavzu: Jaz urg'si tamoyillari. Sinkopa va punktirlarning ohang tarkibida urg'ulanishi.

Doimiy pulslanishni o'zlashtirish. Ritmik dissonansni bartaraf etish. "O'sib boruvchan" sinkopa. "Sayyoh" urg'ular. "Qaynoq" artikulyatsiya. Ritmik sur'atni punktirlash va sinkopalash.

5-mavzu: Jazdagagi poliritmiya tamoyillari.

Metr o'lchovlari bir hil bo'lgan ritmik sur'atlarni asosiy ritmik pulsga sig'dirish. Ritmik texnikalarni turlarini ritmik sur'atlarda amaliy qo'llash.

6-mavzu: Jazdagagi polimetriya tamoyillari

Poliritmiya va polimetriya ko'rsatkichlari mayjud bo'lgan asarlarni tahlil qilish. Jazning turli uslublarida ritmik texnikalar turlarini ritmik sur'atlarda improvizatsiya qilish.

III. Mustaqil ta'limni tashkil etishning shakl va mazmuni

Mustaqil ta'limni tashkil etishda mazkur fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish mumkin:

- darslik, o'quv qo'llanma, maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha fanlar boblari va mavzularini o'rganish;
- yangi musiqiy texnik vositalar va texnologiyalarni o'rganish;
- talabaning ilmiy tekshirish (ijodiy) ishlarini (TITI) bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari yoki mavzularini chuqur o'rganish;
- faol o'qitish uslubidan foydalanalidigan o'quv mashg'ulotlari (ishbilar o'yinlar, diskussiyalar, kollokviumlar va b.).

Mustaqil ta'limni tashkil etishning mazmuni axborot-ta'lim resurslaridan, ta'lim muassasasida mavjud kutubxona, fonoteka va videoteka jamg'armasidan, repetitoriylardan, ovoz yozuvi studiyalari, teleradiokompaniya kanallari va konsert zallaridan unumli foydalanshidan, bajarilgan ishlarning tahlilini bayon etishdan iboratdir. Mazkur fanning xususiyatlaridan kelib chiqib kasbiy mahoratni rivojlanadirish va takomillashtirishga qaratilgan vazifalarni maqsadli amalga oshirish ham nazarda tutiladi.

3	<p>IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar</p> <p>Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>67. Musiqiy ritm tushunchasi va unug turlari.</p> <p>68. Klassik akademik va estrada musiqalarida ritmnинг farqlanishi.</p> <p>69. Jaz musiqasida ritmik sur'atlarning o'qilishi.</p> <p>70. Tekis sakkiztaliklar.</p> <p>71. Tekis o'n oltilaitiklar.</p> <p>72. Tempometr va shakl.</p> <p>73. Ritmik nisbatlarning ternar tamoyillari.</p> <p>74. Ritmik sur'atni taktlarga bo'lish.</p> <p>75. Oyoq uchi yoki tovon bilan kuchli hissani belgilash.</p> <p>76. Ikki hissali o'chovda triollarni aniq ijro etish.</p> <p>77. Chorak notalar asosidagi duollar va kvartollarni aniq ijro etish va ritmik sur'at tuzish.</p> <p>78. Treollar va sekstollar asosidagi ritmik sur'at tuzish va ularni aniq ijro etish.</p> <p>79. Pulslanish, polimetrobit, mikrovaqt ichidagi (joylardagi) og'ishmalar.</p> <p>80. Tempometr pulsatsiyasi.</p> <p>81. Grandbit, metrobit. Polimetrobitning intensiv metrik urg'ulari.</p> <p>82. Takt o'chovining metrik urg'ulari.</p> <p>83. Taktning kuchsiz hissadagi dinamik asoslar.</p> <p>84. Tobora tezlanish effekti.</p> <p>85. Murakkab ritmik sur'atlar qorishmalarini aniq ijro etish.</p> <p>86. Jaz urg'usi tamoyillari.</p> <p>87. Sinkopa va punktirlarning ohang tarkibida urg'ulanishi.</p> <p>88. Doimiy pulslanishni o'zlashtirish.</p> <p>89. Ritmik dissonansni bartaraf etish.</p> <p>90. "O'sib boruvchan" sinkopa.</p> <p>91. "Sayyoh" urg'ular.</p>
----------	---

	<p>92. "Qaynoq" artikulyatsiya.</p> <p>93. Ritmik sur'atni punktirlash va sinkopalash.</p> <p>94. Jazdag'i poliritmiya tamoyillari.</p> <p>95. Metr o'chovlari bir hil bo'lgan ritmik sur'atlarni asosiy ritmik pulsga sig'dirish.</p> <p>96. Ritmik texnikalarni turlarini ritmik sur'atlarda amaliy qo'llash.</p> <p>97. Jazdag'i polimetriya tamoyillari</p> <p>98. Poliritmiya va polimetriya ko'rsatkichlari mavjud bo'lgan asarlarni tahlil qilish.</p> <p>99. Jazning turli uslublarida ritmik texnikalar turlarini ritmik sur'atlarda improvizatsiya qilish.</p> <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlanadi va uni taqdimoti tashkil qilinadi.</p>
4	<p>V. Ta'lim natijalari /Kasbiy kompetensiyalari</p> <p>Talaba bilishi kerak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jaz pulsatsiyasini yahshi his etish; - polimetrobit nima ekanligini bilishi; - grandbit, metrobit, polimetrobitning intensiv mertik urg'ulari <i>haqida tasavvurga ega bo'lishi va ijroda aniq ko'rsata bilishi</i>; - Jaz urg'usi tamoyillarini bilishi; - jaz ritmik texnikalarni turlarini bilish; - musiqiy matnni barcha tafsilotlari bilan o'qish va shunga asoslanib musiqaning o'z talqida yarata <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>; - klassik va zamонави jaz musiqasining turli ritmik texnikalarini <i>aniqlash, tahlil etish va qiyoslash</i>; - poliritmiya va polimetriya ko'rsatkichlari mavjud bo'lgan asarlarni tahlil qilish ko'nikmalariga <i>ega bo'lishi kerak</i>.
5	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • interfaol keys-stadilar; • mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihibar; • jamoa bo'lib ishlash.
6	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, Jaz ritmikasini to'g'ri ijro etish, ritmik va eshitish ko'nikmalarini egallash; o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat Jaz ritmikasi va musiqiy eshtishni rivojlantirish fani savol va vazifalarini topshirish.</p> <p>Oraliq va yakuniy nazorat uchun talablar.</p> <p>Talabalar bilimini nazorat qilish o'quv rejaga muvofiq belgilangan. Oraliq va Yakuniy nazorat 1, 2 semestrlarda o'tkaziladi.</p> <p>Oraliq nazorati – reja asosida o'tilgan 5 ta mavzu doirasida test ko'rinishida yoki</p>

	uchta savoldan iborat yozma ish shaklida o'tkaziladi. Yakuniy nazorat – reja asosida o'tilgan barcha mavzular doirasida tuzilgan savollarga og'zaki tarzda javob berish (biletlar uchta savoldan iborat bo'ladi va qo'shimcha ikkita savol berilishi mumkin).
7	Fan dasturi Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisllari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashi 2024- yil <u>30</u> avgustdagi <u>1-</u> sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan
8	Fan/modul uchun mas'ullar: Amanova N.A. – O'zDK huzuridagi B.Zokirov nomidagi Milliy estrada san'ati instituti “Musiqiy nazariy va tarixiy fanlar” kafedrasи dotsenti, san'atshunoslik fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).
9	Taqrizchilar: Amanullayeva D. – O'zR san'at arbobi, O'zDK huzuridagi B.Zokirov nomidagi Milliy estrada san'ati instituti “Estrada xonandaligi” kafedrasи mudiri, professor Abdullayev R. – O'zR san'at arbobi, O'zbekiston kompozitorlari va bastakorlari uyushmasи raisi, professor